

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza

MFIP-R0-100-2305

DATA: 9 maja 2023 r.

GODZINA ROZPOCZĘCIA: 14:00

CZAS TRWANIA: 180 minut

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: 60

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 20 stron (zadania 1–16).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki są umieszczone na marginesie przy każdym zadaniu.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Lektury obowiązkowe – teksty filozoficzne

1. Platon, *Obrona Sokratesa* lub *Kriton*
2. Platon, *Fedon* (78 d – 80 b oraz 98 c – 100 b)
3. Platon, *Timajos* (28 b – 30 c)
4. Platon, *Fajdros* (246 a–b, 253 d–e)
5. Platon, *Uczta* (209 e – 212 c)
6. Platon, *Państwo* (514 a – 517 a oraz 358 e – 361 d)
7. Arystoteles, *Etyka nikomachejska* (ks. II, 7–8, 1107 a)
8. Arystoteles, *Poetyka* (ks. IV, 1448 b – 1449 a)
9. Fragment z pism jednego z następujących autorów: Epikur, Epiktet, Seneka, Marek Aureliusz lub św. Augustyn
10. św. Anzelm z Canterbury, *Proslogion* (rozdz. 2: *Bóg naprawdę jest*)
11. św. Tomasz z Akwinu, *Suma teologiczna* (cz. I, kw. 2, art. 3: *Czy Bóg istnieje?*)
12. René Descartes, *Rozprawa o metodzie* (cz. IV)
13. Blaise Pascal, *Myśli* (cz. I, rozdz. 1: *Miejsce człowieka w naturze. Dwie nieskończoności*)
14. John Locke, *Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego* (t. I, ks. II, rozdz. I, par. 1–6)
15. Immanuel Kant, *Uzasadnienie metafizyki moralności* (rozdz. 2)
16. Georg Wilhelm Friedrich Hegel, *Wykłady z filozofii dziejów* (fragmenty)
17. John Stuart Mill, *O wolności* (rozdz. I: Rozważania wstępne)
18. Friedrich Nietzsche, *Tako rzecze Zaratustra* (Przedmowa Zaratustry)
19. August Comte, *Metoda pozytywna w szesnastu wykładach* (wykład pierwszy)
20. Roman Ingarden, *Książeczka o człowieku* (esej *Człowiek i jego rzeczywistość*)
21. Fragmenty tekstów: Karl Jaspers, *Wprowadzenie do filozofii* (rozdz. 2: *Źródła filozofii*) oraz Jean-Paul Sartre, *Egzystencjalizm jest humanizmem*
22. Fragment jednego z następujących tekstów: Bertrand Russell, *Problemy filozofii*; George Edward Moore, *Z głównych zagadnień filozofii*; Ludwig Wittgenstein, *Dociekania filozoficzne*; Kazimierz Twardowski, *O tak zwanych prawdach względnych*; Kazimierz Ajdukiewicz, *Zagadnienia i kierunki filozofii*; Tadeusz Kotarbiński, *Medytacje o życiu godziwym*; Tadeusz Czeżowski, *O metafizyce, jej kierunkach i zagadnieniach*.

Filozofowie wymienieni w podstawie programowej

Autorzy powyższych lektur obowiązkowych oraz:

- Leucyp
- Demokryt
- Sokrates
- Plotyn
- Gottfried Wilhelm Leibniz
- Baruch Spinoza
- David Hume
- George Berkeley
- Edmund Husserl
- Max Scheler
- Władysław Tatarkiewicz

Tadeusz Kotarbiński

Medytacje o życiu godziwym

Cóż twierdzą fataliści? Twierdzą [...], że od niczych działań nic w przyszłości nie zależy, ponieważ wszystko jest z góry wyznaczone przez przyczyny wcześniejsze od naszych postanowień: po cóż więc działać, skoro wszelkie nasze postanowienie będzie bądź zbędne, bądź daremne: zbędne – jeżeli to, co zechcemy osiągnąć, jest już i tak wyznaczone przyczynowo; daremne, jeżelibyśmy zapragnęli czegoś z tym niezgodnego. Fatalista przeto [...] postanawia powstrzymać się od jakichkolwiek postanowień, co zresztą, nawiasem mówiąc, dostarcza – z pozoru przynajmniej – dobrego przykładu niekonsekwencji, gdyż postanowienie powstrzymania się od postanowień samo jest właśnie pewnym postanowieniem.

Jak widać, fatalizm opiera się na determinizmie, czyli na przeświadczeniu, że każde zdarzenie ma przyczynę i jest tej przyczyny całkowicie określonym i koniecznym skutkiem. [...] W jednej z najbardziej rozpowszechnionych postaci pogląd ten utożsamia owo wyznaczenie przyczynowe z jakowymś wyrokiem bogów, przed wiekami zapadłym. [...]

Przystąpmy do natarcia na fatalizm [...]. [P]ogląd, że to a to działanie byłoby zbędne, niepotrzebne, należy odrzucić jako fałszywy, ilekroć bez tego działania nie byłby powstał skutek zamierzony, ilekroć to działanie było warunkiem niezbędnym zamierzonego skutku, niezależnie od tego, czy samo ono było skutkiem jakichś przyczyn wcześniejszych, czy też nastąpiło, jak mniemają niektórzy, tak jakoś samorzutnie, bez żadnego uprzączynowienia. A w stosunku do skutków w przyszłości zamierzonych i działań planowanych w charakterze środków do nich, te same obowiązują stwierdzenia. [...]

To jasne, lecz fatalista nie daje za wygraną i obstaje przy pewnych stale powtarzanych argumentach: że mianowicie zależy coś ode mnie dopiero wtedy, kiedy mogę dokonać wyboru spośród różnych możliwości, a przecież, jeżeli wszystko jest z góry jednoznacznie wyznaczone, to nie może być mowy o różnych możliwościach. Na to odpowiedź: można dokonać wyboru, czego najlepszym dowodem, że się na każdym kroku to robi. Na przykład wybiera się środek lokomocji, materiał na ubranie, uczestnictwo w tym a nie innym posiedzeniu, jeśli oba przypadają w tym samym terminie. Bo cóż to znaczy, że ktoś dokonał wyboru? Czyż to nie znaczy, że pomyślał, iż albo jedno trzeba zrobić, albo drugie, porównał obie perspektywy, uznał jedną z nich za lepszą i postanowił postarać się o nią właśnie. Ale jeśli to znaczy „dokonać wyboru”, w takim razie co do faktyczności dokonywania wyboru nie może być sporów.

Pozostaje tylko kwestia, czy taki akt nie jest związany zawsze ze złudzeniem. I tak właśnie twierdziliby zapytani o to fataliści, w tym przekonaniu, że ilekroć ktoś mniema, że istnieją dlań w danej sytuacji różne możliwości działania, zawsze mniema błędnie: wszak jedna tylko z tych możliwości jest z góry przyczynowo wyznaczona, inne zatem są iluzoryczne. Ale zastanówmy się nad tym, co znaczy, że malarz może pomalować ścianę na niebiesko lub na zielono. Wszak to chyba znaczy, że rozporządza i zieloną farbą, i niebieską, i potrzebnymi pędzlami etc., i jest dość silny, by wykonać potrzebne ruchy, i wie, jak to zrobić, i umie się poruszać w tym celu dość sprawnie. A rozporządza tym a tym, to znowu znaczy tutaj, że to a to znajduje się w jego zasięgu, czyli, że jest on dość silny, by użyć tych materiałów i narzędzi, i wie, jak to zrobić, i umie nimi manipulować. [...] Przy tym rozumieniu możliwości jasne jest, że malarz może pomalować ścianę na niebiesko, a również może pomalować ścianę na zielono [...].

W tym punkcie sporu fatalista wytacza nowy argument. Umysł wszechwiedzący, powiada, mógłby z góry przewidzieć, co się kiedy stanie. Jakże tedy ma być możliwe nie to właśnie. Skoro ściana będzie pomalowana na niebiesko, to nie było nigdy i nie jest, i nie będzie możliwe, by była właśnie wtedy pomalowana na zielono, gdyż nie jest możliwe nic niezgodnego z tym, co stwierdza sąd prawdziwy... Jednak to nowe – inne zgoła – rozumienie możliwości nie kwestionuje racjonalności przedsięwzięcia działań. Bo nieprawda, że czyn jest daremny, jeżeli można słusznie przewidzieć jego dokonanie. Słusznie przewidujemy z góry, że dobrze przygotowany uczeń dobrze zda egzamin, choć potrzebne jest jego działanie, jego odpowiadanie na pytania egzaminowe, aby egzamin udany doszedł do skutku.

Czemuż tedy przyczynowe wyznaczenie naszych postanowień i ruchów dowolnych uchodzi w oczach fatalisty za dowód niemożności wyboru? Niech nam wolno będzie wypowiedzieć domysł. Dzieje się tak dlatego, że fatalista traktuje bezzasadnie uprzączynowienie jako wymuszenie. [...] Jawne to jednak złudzenie. Jeśli na przykład Jan spożywa chleb, gdyż ma apetyt i wie, że chleb jest pożywny i smaczny, a przyływ apetytu jest z kolei wyznaczony przez określoną fazę przemiany materii w jego organizmie, gdzież tu miejsce na jakieś nakazy i presję sił przemożnie przeciwdziałających wysiłkom Jana? [...]

[Ś]miało można stwierdzić, analizując działania ludzi myślących i dzielnych, że jeśli kto z takich podmiotów działających uznał jakiś projekt działania za rozumny, to się niebawem w licznych przypadkach okaże, że takie właśnie działanie doszło do skutku i że ono właśnie było ogniwem zdarzeń tworzących ciąg przyczynowy. Albowiem do spraw przyczynowości należy, że w sferze zachowania się istot rozumnych rozeznanie danego pomyślanego zdarzenia jako właściwego środka do celu staje się współprzyczyną jego realizacji, że przyczynowość działa poprzez akty dokonywania rozumnego wyboru.

Zbierając wszystko, co wyżej, sądzymy tedy, że można wyznawać determinizm, nie będąc bynajmniej fatalistą. I to jest właśnie nasze stanowisko.

Tadeusz Kotarbiński, *Medytacje o życiu godziwym*, Warszawa 1976.

Zadanie 1. (0–1)

Spośród wymienionych poniżej tez zaznacz tę, za którą opowiada się Tadeusz Kotarbiński w przytoczonym fragmencie tekstu.

- A. Determinizm jest fałszywy.
- B. Fatalizm jest prawdziwy.
- C. Determinizm nie jest koniecznym następstwem fatalizmu.
- D. Fatalizm nie jest koniecznym następstwem determinizmu.

1.

0–1

2.

0-1-2

Zadanie 2. (0-2)

Na podstawie przytoczonego fragmentu tekstu lub wiedzy własnej podaj tezę determinizmu przyczynowego oraz tezę fatalizmu.

Teza determinizmu przyczynowego:

.....

.....

Teza fatalizmu:

.....

.....

3.

0-1-2

Zadanie 3. (0-2)

Na podstawie przytoczonego fragmentu tekstu oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Według Tadeusza Kotarbińskiego istnienie umysłu wszechwiedzącego wykluczałoby wolną wolę człowieka.	P	F
2.	Według Tadeusza Kotarbińskiego wolny wybór jest złudzeniem, ponieważ determinizm wyklucza wolną wolę.	P	F
3.	Według fatalisty wolny wybór zakładałby istnienie co najmniej dwóch możliwości działania.	P	F

4.

0-1-2

Zadanie 4. (0-2)

Zaznacz nazwę zarzutu przeciwko fatalizmowi, padającego w pierwszym akapicie przytoczonego fragmentu tekstu, a następnie wyjaśnij, na czym polega ten zarzut.

Nazwa zarzutu:

- A. *ad vanitatem*.
- B. ekwiwokacja.
- C. sprzeczność wewnętrzna.
- D. *ignotum per ignotum*.

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–2)

Podaj dwa argumenty, które przypisuje fataliście Tadeusz Kotarbiński w przytoczonym fragmencie tekstu.

5.

0–1–2

1.

.....

.....

.....

2.

.....

.....

.....

Zadanie 6.

Poniższa reprodukcja obrazu Angeliki Kauffman *Sąd Parysa* przedstawia Parysa, który za chwilę wręczy jabłko najpiękniejszej z kobiet – jednej z trzech bogiń stojących obok niego: Herze, Atenie albo Afrodycie.

Angelica Kauffman, *Sąd Parysa*, ok. 1781, Museo de Arte de Ponce w Portoryko

6.1.

0-1

Zadanie 6.1. (0-1)

Rozstrzygnij, czy – w świetle rozważań Tadeusza Kotarbińskiego – to, że Zeus już wcześniej przewidział wybór Parysa, sprawia, że jego wybór nie był wolny. Uzasadnij swoją odpowiedź, przywołując odpowiedni fragment *Medytacji o życiu godziwym*.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

6.2.

0-1-2

Zadanie 6.2. (0-2)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych, a następnie uzasadnij swój wybór.

Obraz Angeliki Kauffman *Sąd Parysa*

- A. jest dziełem sztuki w świetle klasycznej koncepcji sztuki i nie jest dziełem sztuki w świetle alternatywnej definicji sztuki (autorstwa W. Tatarkiewicza).
- B. nie jest dziełem sztuki w świetle klasycznej koncepcji sztuki i jest dziełem sztuki w świetle alternatywnej definicji sztuki (autorstwa W. Tatarkiewicza).
- C. jest dziełem sztuki zarówno w świetle klasycznej koncepcji sztuki, jak i alternatywnej definicji sztuki (autorstwa W. Tatarkiewicza).
- D. nie jest dziełem sztuki ani w świetle klasycznej koncepcji sztuki, ani alternatywnej definicji sztuki (autorstwa W. Tatarkiewicza).

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

7.

0-1-2

Zadanie 7. (0-2)

Na podstawie wiedzy własnej podaj nazwę jednego wybranego stanowiska w sprawie relacji między wolną wolą a determinizmem oraz je wyjaśnij.

Nazwa stanowiska:

Wyjaśnienie:

.....

.....

Zadanie 8. (0–2)

Sformułuj tezę konsekwencjalizmu etycznego. Następnie wyjaśnij, jaką rolę w ocenie moralnej działania przypisują konsekwencjaliści dobrym intencjom sprawcy ocenianego działania.

8.

0–1–2

Teza:

.....

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–2)

Według Niccolò Machiavellego *ludzie jedynie z konieczności zdolni są do czynienia dobra; jeśli zaś pozostawić im swobodę wyboru i dać sposobność do swawoli, od razu wszędzie zapanują nieporządek i rozpasanie.*

Opisaną przez Niccolò Machiavellego niedoskonałość natury ludzkiej dostrzegali także filozofowie wcześniejsi. Podaj przyczynę tej niedoskonałości wskazaną przez Platona i przyczynę tej niedoskonałości wskazaną przez św. Augustyna z Hippony.

Przyczyna wskazana przez Platona:

.....

.....

.....

Przyczyna wskazana przez św. Augustyna z Hippony:

.....

.....

.....

9.

0–1–2

10.

0-1-2

Zadanie 10. (0-2)

Wskaż, które spośród zdań A–C wynika logicznie ze zbioru zdań I–II. Uzasadnij swoją odpowiedź.

- I. Jeśli publiczność ma odpowiednie przygotowanie literackie, to będzie wrażliwa na piękno.
 II. Jeśli publiczność będzie wrażliwa na piękno, to na dzisiejszym wieczorze literackim czeka nas niezapomniane przeżycie estetyczne.
- A. Na dzisiejszym wieczorze literackim czeka nas niezapomniane przeżycie estetyczne.
 B. Jeśli publiczność ma odpowiednie przygotowanie literackie, to na dzisiejszym wieczorze literackim czeka nas niezapomniane przeżycie estetyczne.
 C. Jeśli na dzisiejszym wieczorze literackim czeka nas niezapomniane przeżycie estetyczne, to publiczność ma odpowiednie przygotowanie literackie.

Ze zdań I–II wynika logicznie zdanie

Uzasadnienie:

.....

.....

Zadanie 11. (0-2)

Przeczytaj poniższy fragment tekstu.

Dzieje filozofii myślanej metodycznie rozpoczęły się dwa i pół tysiąca lat temu, początki filozofii jako myślenia mitycznego są o wiele dawniejsze.

Ale początek to nie to samo, co źródło. Początek jest czymś historycznym. Dla potomnych wynika z niego stale rosnąca liczba uwarunkowań, jakie stwarza dokonana już praca myślowa. Ze źródła natomiast stale od nowa wypływa impuls pobudzający do filozofowania. Dopiero dzięki niemu współczesna filozofia staje się istotna, dawniejsza zaś – zrozumiała.

Źródłowość ta jest wieloraka. Ze zdumienia rodzi się pytanie i poznanie, z wątplenia o wynikach poznania – krytyczna próba i jasna pewność, z dogłębnego wstrząsu i świadomości zagubienia – pytanie o samego siebie.

11.

0-1-2

Podaj autora powyższego fragmentu tekstu. Następnie na podstawie przytoczonego fragmentu tekstu rozstrzygnij, czy początkiem filozofowania może być zdumienie. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Autor dzieła:

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

Sofokles

Antygona

KREON

do Antygony

A ty, co stoisz z pochyloną głową
Przyznajesz się do zarzucanych czynów?

ANTYGONA

Tak, ja to uczyniłam, nie kto inny.

KREON

[...] A ty odpowiedz mi krótko: wiedziałaś,
Że zakazałem dokonywać tego?

ANTYGONA

Tak, oczywiście. Całe miasto wie.

KREON

I ośmieliłaś się złamać ten zakaz?

ANTYGONA

Tak, bo nie stoi za nim ani Zeus,
Ani podziemna Dike, która strzeże
Sprawiedliwości między śmiertelnymi;
A nie uważam, aby twoje prawa,
Bądź co bądź, ludzkie, przewyższały boskie –
Odwieczne, trwałe, chociaż niepisane –
Ustanowione nie dziś ani wczoraj,
Lecz przed wiekami – nie wiadomo kiedy.
Jakże więc łamać je i się narażać
Na karę boską – ze strachu przed ludzką?
 Że śmierć mnie czeka, to wiem i bez ciebie,
I bez tej groźby, którą straszy zakaz.
[...]

 A jednak nie ma większej chwały od tej,
Jaką przynosi pogrzebanie brata!
I wszyscy tu z pewnością by mnie wsparli,
Gdyby się tylko nie trzęśli ze strachu.

 Niestety tylko ci, co dzierżą władzę,
Mówią i robią, co im się podoba.

KREON

Nikt poza tobą tak nie sądzi w Tebach.

ANTYGONA

Wszyscy tak sądzą, tylko że po cichu.

KREON

Nie wstyd ci myśleć inaczej niż oni?

ANTYGONA

Czcic bliskich zmarłych to powód do wstydu?

KREON

Nie był twym bratem ten drugi, co zginął?

ANTYGONA

Był takim samym. Z tych samych rodziców.

KREON

To czemu go znieważasz, czcząc tamtego?

ANTYGONA

Zmarły by mi zniewagi nie zarzucił.

KREON

Mimo żeś go zrównała z bezbożnikiem?

ANTYGONA

Bezbożnik, nie bezbożnik, ale brat!

KREON

Najechał na nas, a tamten nas bronił!

ANTYGONA

Prawa Hadesu są równe dla wszystkich.

KREON

Nie można równać dobrego ze złym.

ANTYGONA

Któż może wiedzieć, co jest złe w Podziemiu?

KREON

Wróg i po śmierci pozostaje wrogiem.

ANTYGONA

Może dla wroga. Mnie obaj są bliscy.

Sofokles, *Antygona*, [w:] Sofokles, *Tragedie*, tom I, tłum. Antoni Libera, Warszawa 2020.

Zadanie 12. (0–2)

W rozmowie z Kreonem Antygona przyznaje, że sprzeciwiła się – wydanemu przez władcę Teb – zakazowi grzebania Polinejka, jednego z dwóch braci poległych w bitwie. Na podstawie przytoczonego fragmentu tekstu podaj dwie różne racje Antygony za tym, że należało złamać zakaz wydany przez Kreona.

12.

0–1–2

Racja 1.:

.....

Racja 2.:

.....

Zadanie 13. (0–2)

Przedstaw wybrany zarzut Kreona wobec stanowiska Antygony w kwestii zakazu pochówku Polinejka. Ustosunkuj się do tego zarzutu, podając rację za lub przeciwko niemu.

13.

0–1–2

Zarzut:

.....

Odpowiedź na zarzut (za lub przeciw):

.....

.....

Zadanie 14. (0–2)

W swojej wypowiedzi Antygona krótko charakteryzuje „boskie prawa” (moralne). Podaj dwie cechy, które przypisuje Antygona „prawom boskim”, a następnie rozstrzygnij, które ze stanowisk – Antygony czy Kreona – jest zbieżne z pozytywizmem prawniczym. Swoją odpowiedź uzasadnij, odwołując się do wybranej tezy pozytywizmu prawniczego.

14.

0–1–2

Cechy „boskich praw”:

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

15.

0–1–2

Zadanie 15. (0–2)

Do każdej spośród kategorii 1–3 dobierz jedno z wyrażen A–D. Odpowiedzi zapisz w wyznaczonych miejscach.

1. zdanie w sensie logicznym
2. imperatyw
3. nazwa

- A. Dike, która strzeże sprawiedliwości między śmiertelnymi.
- B. Czuj bliskich zmarłych.
- C. Przewyższały boskie.
- D. Tylko ci, co dzierżą władzę, mówią i robią, co im się podoba.

1.	
----	--

2.	
----	--

3.	
----	--

16.

0–30

Zadanie 16. (0–30)

Wybierz jeden z poniższych tematów i napisz wypracowanie.

- W wypracowaniu rozważ problem podany w temacie.
- Sformułuj tezę odniesioną do tematu wypracowania i przedstaw jej uzasadnienie.
- W ramach własnego wywodu przywołaj argumenty (racje) na rzecz zajętego przez Ciebie stanowiska, przedstaw co najmniej jeden zarzut (kontrargument lub kontrargumenty) oraz sformułuj odpowiedź na przedstawiony przez Ciebie zarzut (zarzuty).
- W wypracowaniu odwołaj się do stosownego fragmentu przynajmniej jednego tekstu filozoficznego wymienionego w podstawie programowej lub zaprezentuj myśl filozoficzną przynajmniej jednego z filozofów wymienionych w podstawie programowej.
- W wypracowaniu odwołaj się do kontekstu pozafilozoficznego, np. do wybranego tekstu kultury.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 wyrazów.
- Numer wybranego tematu wpisz w wyznaczone miejsce.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu, nie pisz na marginesach.

Temat 1.

Dwie rzeczy napełniają umysł coraz to nowym wzmagającym się podziwem i cziąg, im częściej i trwalej nad nimi się zastanawiamy: niebo gwiaździste nade mną i prawo moralne we mnie.

Immanuel Kant

Czy według Immanuela Kanta prawo moralne można pogodzić z autonomią człowieka? Przedstaw jego koncepcję prawa moralnego na tle sporu autonomizmu z heteronomizmem w etyce.

Temat 2.

Człowiek bywa niekiedy tak różny od samego siebie, jak od drugih.

La Rochefoucauld

Czy podzielasz pogląd wyrażony w maksymie La Rochefoucaulda? Rozważ ten problem w kontekście sporu o zmienność i niezmienną człowieka.

[illegible]

BRUDNOPIS
(nie podlega ocenie)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

